

Valsts kontrolē 2016.gada 12.aprīlī ir saņemts iesniegums, kurā lūgts sniegt atbildes uz jautājumiem par Valsts kontroles darbību, tajā skaitā lūgts sniegt informāciju par Valsts kontroles noslēgtajiem līgumiem un saņemtajiem pakalpojumiem saistībā ar apmācībām, ekspertu piesaisti revīzijām, tulkošanas pakalpojumiem, atlīdzību, darbinieku skaitu, Valsts kontroles pārstāvību u.tml.

Ar šo Valsts kontrole sniedz atbildes uz jautājumiem. Vienlaikus ņemot vērā to, ka jautājumi varētu būt aktuāli sabiedrībai un ievērojot Iesniegumu likumā noteikto, atbildes publicējam arī Valsts kontroles mājaslapā internetā.

Saistībā ar norādi par Valsts kontroles darba organizācijas salīdzinājumu ar valsts un pašvaldību iestāžu darba organizāciju, vēršam uzmanību, ka Valsts kontrole ir neatkarīga augstākā revīzijas iestāde, kuras darbību regulē īpašs likums un kuras darba organizāciju nosaka INTOSAI (*International Organization of Supreme Audit Institutions*)¹ un EUROSAI (*European Organization of the Supreme Audit Institutions*)² noteiktie starptautiskie revīzijas, labas pārvaldības un iestādes neatkarības nodrošināšanas standarti, kas savukārt nosaka nepieciešamību virknē aspektu darbu organizēt atšķirīgi no valsts pārvaldes iestādēs piemērotās prakses (skat. izklāstu zemāk).

[1] Atbildot uz jautājumu par Valsts kontroles darbinieku sarakstu un kontaktinformāciju, informējam, ka minētās informācijas publicēšanas mājaslapā mērķis ir nodrošināt, lai iedzīvotāji un juridiskas personas varētu sazināties ar amatpersonu vai darbinieku, kura kompetencē ir konkrētais jautājums, tāpēc iestādes nodrošina savu amatpersonu/darbinieku kontaktinformācijas pieejamību atbilstoši iestādes darbības specifikai un amatpersonas/ darbinieka pienākumu apjomam.

Valsts kontroles pamata uzdevums ir revīziju veikšana, un revīziju atzinumus un/vai lēmumus par revīziju ziņojumu apstiprināšanu pieņem valsts kontrolieris (par valsts saimnieciskā gada pārskata revīziju) vai par revīziju atbildīgais revīzijas departamenta direktors un sektora vadītājs, kuri par lēmumiem atbild un tādējādi tos nepieciešamības gadījumā var skaidrot. Tāpēc Valsts kontroles mājaslapā sadaļā „Kontakti” ir norādīti pilnīgi visu Valsts kontroles struktūrvienību – revīzijas departamentu, revīzijas departamentu sektoru un daļu vadītāju kontaktinformācija - vārds, uzvārds, tālruņa numurs un e-pasta adrese, kā arī valsts kontroliera palīga kontaktinformācija tālākai saziņai ar valsts kontrolieri. Valsts kontroles komunikācijas stratēģija paredz, ka nolūkā sniegt profesionālas un vispusīgas atbildes interesentiem, Valsts kontroles struktūrvienības vadītājs, ņemot vērā amatu hierarhiju un uzdotā jautājuma specifiku, nepieciešamības gadījumā var pieņemt lēmumu par tālāko optimālāko informācijas apriti – informācijas tālāku nodošanu darbiniekam vai atbildes sniegšanu. Šāda komunikācijas stratēģija nodrošina, ka jebkuram interesentam ir iespēja saņemt iespējami pilnīgāko atbildi uz interesējošo jautājumu.

[2] Atbildot uz jautājumu par Valsts kontrolei sniegtajiem tulkošanas pakalpojumiem 2013., 2014. un 2015.gadā, informējam, ka tulkošanas pakalpojumu nepieciešamību nosaka Valsts kontroles darbu reglamentējošo starptautisko standartu (ISSAI un INTOSAI GOV) prasības, Valsts kontroles likuma prasības un Valsts kontroles darbības stratēģija 2014.-2017.gadam (apstiprināta Valsts kontroles padomes 27.12.2013. sēdē).

[2.1] ISSAI un INTOSAI GOV

¹ Starptautiskā Augstāko revīzijas iestāžu apvienība.

² Eiropas Augstāko revīzijas iestāžu apvienība.

Valsts kontrole ir INTOSAI dalīborganizācija un tai ir saistoši šīs organizācijas noteiktie starptautiskie standarti. Minētie standarti (jo īpaši – ISSAI 1 un ISSAI 21) nosaka, ka augstākajām revīzijas iestādēm:

- 1) ir pienākums informēt sabiedrību un citas augstākās revīzijas iestādes par revīzijas darba rezultātiem
- 2) informācija ir jāpadara pieejama vismaz vienā no INTOSAI valodām (angļu, franču, vācu, spāņu, arābu);
- 3) ir jāveicina caurskatāmība, padarot informāciju pieejamu visām ieinteresētajām pusēm;
- 4) pēc iespējas plaši ir jāizmanto mēdiji un komunikāciju kanāli.

Ievērojot starptautisko standartu prasības, Valsts kontrole nodrošina informācijas pieejamību sabiedrībai visplašākajā apjomā valsts valodā un daļu informācijas tulko arī angļu un nepieciešamības gadījumos arī citās valodās, lai nodrošinātu iepriekš minētās 3. prasības īstenošanu (informācija jāpadara pieejama visām ieinteresētajām pusēm).

[2.2] *Valsts kontroles likums*

Savukārt atbilstoši Valsts kontroles likuma prasībām Valsts kontrolei ir jāsadarbojas ar Eiropas Savienības institūcijām un citām starptautiskajām organizācijām vai institūcijām, un minētās sadarbības ietvaros tiek tulkoti tādi dokumenti kā sadarbības līgumi, semināru un darba grupu materiāli.

[2.3] *Valsts kontroles darbības stratēģija 2014.-2017.gadam*

Viens no Valsts kontroles darbības stratēģijā 2014.-2017.gadam noteiktajiem virzieniem ir - aktīvi līdzdarboties starptautiska līmeņa aktivitātēs, veicinot profesionālo izaugsmi un Latvijas atpazīstamību starptautiskā līmenī.

Tādējādi kopš 2014.gada Valsts kontrole arvien aktīvāk iesaistās starptautiska līmeņa aktivitātēs, ko augstu ir novērtējušas citas EUROSAI un INTOSAI dalībvalstu augstākās revīzijas iestādes (atsaukmes ir pieejamas Valsts kontrolē). Pašlaik Valsts kontrole sadarbībā ar Slovākijas augstāko revīzijas iestādi un Eiropas Revīzijas palātu koordinē visu Eiropas Savienības augstāko revīzijas iestāžu sadarbību revīziju procesu pilnveidošanas un citos jautājumos. Šī pienākuma ietvaros 2015.gadā Rīgā Valsts kontrole uzņēma visu Eiropas Savienības dalībvalstu augstāko revīzijas iestāžu un Eiropas revīzijas palātas vadītājus un delegācijas, un šī bija pirmā reize, kad šāds pasākums tika organizēts Latvijā.

[2.4] *Tulkošanas pakalpojumi starptautiskajos standartos, Valsts kontroles likumā un stratēģijā noteikto prasību/uzdevumu īstenošanai*

Lai nodrošinātu iepriekšminēto uzdevumu veikšanu, Valsts kontrole veic sākotnēju izvērtējumu par iespēju tulkojumu veikšanu uzticēt revidentiem un/vai struktūrvienību vadītājiem (Valsts kontroles štata sarakstā nav tulku amata vietas) ārpalpojumu piesaistot tikai nepieciešamības gadījumā.

Valsts budžeta dotācija

[2.4.1] No Valsts kontrolei piešķirtā valsts budžeta dotācijas finansējuma tulkošanas pakalpojumi ir finansēti: 2013.gadā - 2286,38 *euro* apmērā, 2014. gadā - 6295,97 *euro* apmērā un 2015. gadā - 7607,77 *euro* apmērā.

Izmantojot minēto valsts budžeta dotāciju, un lai ievērotu [2.1] - [2.3] punktus noteiktās prasības, ir tulkoti revīzijas ziņojumi, revīziju ziņojumu kopsavilkumi, preses relīzes, prezentācijas, mājaslapā internetā publiskojamie materiāli saistībā ar iestādes

darbības tiesisko regulējumu, darba organizāciju un darbības aktualitātēm, iestādes darbības pārskati, ar citu valstu juridiskajām personām noslēgtie līgumi, dokumenti starptautiskās sadarbības ietvaros.

Tulkošanas budžeta pieaugumu 2014.-2015. gados noteica nepieciešamība šajā periodā Valsts kontrolei (kopā ar Slovākijas Augstāko revīzijas iestādi un Eiropas Revīzijas palātu) koordinēt visu 29 Eiropas Savienības augstāko revīzijas iestāžu sadarbību, tajā skaitā 2015. gadā organizēt Eiropas Savienības augstāko revīzijas iestāžu vadītāju un delegāciju ikgadējo sanākumi Rīgā Latvijas Republikas prezidentūras Eiropas Savienībā ietvaros.

Eiropas Sociālā fonda finansējums

[2.4.2] Ņemot vērā iepriekš minēto, un lai atvieglotu slogu uz valsts budžeta dotācijas finansējumu Valsts kontroles funkciju veikšanai un kapacitātes stiprināšanai, Valsts kontroles darbības atbalstam tika piesaistīts Eiropas Sociālā fonda (ESF) finansējums (ESF 1.5.1.1.1.apakšaktivitāte „Atbalsts strukturālo reformu īstenošanai un analītisko spēju stiprināšanai valsts pārvaldē”). Finansējuma asignējums Valsts kontrolei tika piešķirts, pamatojoties uz Eiropas Savienības struktūrfondu plānošanas dokumentos iekļauto atbalsta virzienu administratīvās kapacitātes stiprināšanai valsts pārvaldes profesionālo spēju palielināšanai, kas paredzēts minēto fondu Darbības programmā, un projekta ieviešanu reglamentē Ministru kabineta 24.11.2009. noteikumi Nr.1358.

ESF finansējums tika izmantots arī tulkošanas pakalpojumu finansēšanai šādu ESF projektā iekļauto aktivitāšu vajadzībām:

- Valsts kontroles darbības efektivitātes izvērtējuma (*Peer review*) nodrošināšanai;
- Zviedrijas augstākās revīzijas iestādes konsultāciju un apmācību aktivitātes lietderības revīziju metodikas un veikšanas pilnveidošanai un
- INTOSAI revīzijas un labas pārvaldības standartu tulkošanai latviešu valodā.

Zemāk sniegts izvērsts minēto aktivitāšu izklāsts.

[2.4.2.1] Neatkarīga Valsts kontroles darbības efektivitātes izvērtējuma (*Peer review*) nodrošināšana.

Peer review ir pārbaudes, kuras atbilstoši starptautiskajiem INTOSAI standartiem (ISSAI 5600) konkrētajā augstākajā revīzijas iestādē veic citu valstu augstāko revīzijas iestāžu pārstāvji. Šādas pieejas iemesls ir tāds, ka valstu kontroles jeb augstākās revīzijas iestādes savā valstī revidē citu institūciju finanšu pārskatus un/vai rīcības likumību un lietderību, bet, ņemot vērā augstākās revīzijas iestādes statusu, pašas šādām pārbaudēm netiek pakļautas (izņemot Valsts kontroles gada pārskata finanšu revīziju, ko veic Saeimas izvēlēts zvērināts revidents). Atbilstoši starptautiskajiem INTOSAI standartiem vienīgais veids kā veikt Valsts kontroles kā neatkarīgas augstākās revīzijas iestādes darba atbilstības un efektivitātes pārbaudi, ir vienoties ar citu valstu kontrolēm jeb augstākajām revīzijas iestādēm par šāda veida pārbaudes veikšanu. Šāds profesionāls un neatkarīgs sava darba vērtējums ir svarīgs ne tikai pašai Valsts kontrolei kā neatkarīgai revīzijas iestādei, bet arī likumdevējam kā vienīgajam Valsts kontroles darba pārtraugam un sabiedrībai.

Peer review veikšana tiek uzskatīta par labo praksi un tai regulāri tiek pakļautas visas augstākās revīzijas iestādes valstīs, kurās to parlamenti un pašas iestādes vēlas gūt un sniegt pārlicību sabiedrībai par valsts augstākās revīzijas iestādes darbības atbilstību starptautiskajiem INTOSAI standartiem un efektivitāti. Piemēram, saskaņā ar Valsts

kontroles rīcībā esošo informāciju 2014.-2015. gados *Peer review* pārbaudes tika veiktas vismaz 20 augstākajās revīzijas iestādēs, tajā skaitā Igaunijas, Lietuvas, Spānijas, ASV u.c. augstākajās revīzijas iestādēs.

Valsts kontrolē *Peer review* pārbaude tika uzsākta 05.03.2015., parakstot saprašanās memorandu ar citu valstu augstākajām revīzijas iestādēm, kuras tika izvēlētas pārbaudes veikšanai. Atbilstoši parakstītajam memorandam Valsts kontroles darbības efektivitāti vērtēja Slovērijas, Nīderlandes, Dānijas, Polijas un ASV augstāko revīzijas iestāžu, kā arī Eiropas Revīzijas palātas pārstāvji.

Atbilstoši memoranda nosacījumiem *Peer review* pārbaudes aptvēra visus Valsts kontroles darbības aspektus:

- stratēģisko un operatīvo plānošanu;
- revīzijas metodoloģijas atbilstību ISSAI standartiem;
- metodoloģijas piemērošanu finanšu, likumības un lietderības revīziju veikšanā, tajā skaitā izlases kārtā pārbaudot revīziju plānu un ziņojumu atbilstību;
- revīziju kvalitātes kontroles metodiku un īstenošanu;
- personāla politiku un vadību, kā arī citas atbalsta funkcijas.

Izvērtēšanas rezultātā sabiedrība un Saeima ieguva neatkarīgu vērtējumu par Valsts kontroles darba efektivitāti, atbilstību starptautiskajiem standartiem un labajai praksei. Novērtējumā arī tika sniegti ieteikumi iestādes tālākai attīstībai un darba metožu pilnveidošanai.

Ņemot vērā, ka *Peer review* pārbaudes darba valoda ir viena no INTOSAI oficiālajām valodām – angļu valoda, pārbaudes nodrošināšanai tika veikti šādu Valsts kontroles revīziju metodoloģijas, kvalitātes vadības sistēmas dokumentu, normatīvo aktu un darba dokumentu tulkojumi: *Valsts kontroles pašnovērtējums atbilstoši INTOSAI IDI PMF³ metodoloģijai, pārbaudes izlasē iekļauto revīziju plāni un ziņojumi, finanšu revīziju pārbaudžu programmas, piemēram, „Grāmatvedības datu apstrādes aizsardzības pamata kontroļu pārbaude”, „Balances apgalvojumi”, „Riska novērtējums revidējamās vienības līmenī”, „Atalgojumi”, „Budžeta izpildes rezultāts”, „Debitori”, „Ilgtermiņa ieguldījumi”, „Naudas līdzekļi”, „Nākamo periodu izdevumi”, „Nākamo periodu ieņēmumi”, „Krājumi” „Kreditori”, „Pakalpojumi”, „Subsīdijas un dotācijas”, „Zemibilance””, tiesvedības procesu izvērtējumi finanšu revīzijās, atzinumu modifikāciju piemēri, Finanšu revīziju rokasgrāmata, Likumības un lietderības revīziju rokasgrāmata, Likumības un lietderības revīziju veikšanas procesa apraksts un tā 1., 2., 7., 10., 11., 12., 13., 16., 19., 20., 24., 27., 28. pielikumi, Finanšu revīzijas veikšanas procesa apraksta 1., 2., 5., 7., 8., 9., 11., 12., 13., 15., 16.1. - 16.6., 17., 20., 21., 23., 24., 27., 29., 30., 36., 37., 38., 39., 40., 44. pielikumi, Revīziju kvalitātes kontroles procesa apraksts un tā 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7.pielikumi, Valsts kontroles stratēģijas izpildes kopsavilkums par 2014. pirmo pusgadu, Valsts kontroles revīziju ieteikumu dalījums pa nozarēm 2010.-2013.gadu periodā, Revīziju plānošanas procesa apraksts un tā 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8., 12., 14., 16., 17., 18., 19., 24., 25. pielikumi, Kārtība, kādā Valsts kontrolē reģistrējamās, novērtējamās, izmantojamās un izpērkamas valsts amatpersonu pieņemtās dāvanas, Valsts kontroles lēmumu iepriekšējās pārbaudes un pēcpārbaudes kārtība, Valsts kontroles struktūrvienību nolikumi, Valsts kontroles darba kārtības noteikumi, Valsts kontroles amatpersonu un darbinieku atlīdzības noteikumi, Valsts kontroles personas datu apstrādes noteikumi, Informācijas tehnoloģiju*

³ INTOSAI International Development Initiative Performance Measurement Framework.

pārvaldības process, Cilvēkresursu nodrošināšanas process, Iekšējā audita veikšanas process un tā 2., 8. pielikumi, Atbilstības pārbaūžu veikšanas process un tā 2., 3., 4., 5. pielikumi, Saimnieciskā gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem revīzijas veikšanas process un tā 7.pielikums, Revīzijas ieteikumu ieviešanas uzraudzības process un tā 1., 16., 17., 21., 26., 28.pielikumi, Valsts kontroles kvalitātes vadības sistēmas rokasgrāmata un tās 3., 5. pielikumi, Valsts kontroles Personāla politika, u.c.

[2.4.2.2] Zviedrijas augstākās revīzijas iestādes konsultācijas un apmācības nolūkā pilnveidot lietderības revīziju veikšanas metodiku un tās piemērošanu.

Ņemot vērā Valsts kontroles stratēģijā 2014.-2017. noteikto un Jauno politikas iniciatīvu kontekstā Saeimas apstiprināto Valsts kontroles mērķi – palielināt lietderības revīziju (un likumības revīziju ar lietderības aspektiem) skaitu un tvērumu (2017. gadā – lietderības revīziju skaits sasniegs 30% no revīziju kopskaita), ESF projekta ietvaros tika noslēgts sadarbības līgums ar Zviedrijas augstāko revīzijas iestādi par atbalstu lietderības revīziju metodikas pilnveidošanā un kopēju lietderības pilotrevīziju īstenošanā. Zviedrijas augstākā revīzijas iestāde kā sadarbības partneris tika izvēlēta, jo šī iestāde Eiropas Savienībā tiek uzskatīta par “kompetences centru” lietderības revīziju veikšanā.

Jāatzīmē, ka lietderības revīzijas tiek uzskatītas par komplicētāko un visgrūtāk veicamo revīzijas veidu (salīdzinājumā ar finanšu un atbilstības revīzijām), un ir būtisks atbalsts tālākai efektīvas valsts pārvaldes attīstībai. Augstākās revīzijas iestādes revīziju laikā bieži novēro situācijas, kad ierēdņi rīkojas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam, radot daudz un dažādas birokrātiskas procedūras, bet vienlaikus nenodrošina mērķu sasniegšanu ar iespējami mazāko finanšu līdzekļu izlietojumu. Minētais ir arī viens no iemesliem, kāpēc ESAO (OECD) iestāšanās sarunu ar Latviju laikā 2015.-2016. gadā ir aicinājusi stiprināt Valsts kontroles kā neatkarīga revidenta kapacitāti tieši komplicētu revīziju (īpaši kapitālsabiedrībās) veikšanas jomā.

ESF projekta ietvaros Zviedrijas augstākā revīzijas iestāde sniedza konsultatīvu un apmācību atbalstu Valsts kontrolei (1) lietderības revīziju metodikas pilnveidošanā un piemērošanā un (2) lietderības pilotrevīziju plānošanā un veikšanā, tajā skaitā izvērtējot Valsts kontroles sagatavotos revīziju plānus un ziņojumus. Ņemot vērā, ka šo pakalpojumu Valsts kontrolei sniedza citas valsts augstākā revīzijas iestāde ilgstošas sadarbības ietvaros, Zviedrijas augstākajai revīzijas iestādei par pakalpojumu netika maksāts, tādējādi būtiski ietaupot ESF finansējumu. No ESF projekta tika segtas tikai organizatoriskās, tajā skaitā tulkošanas izmaksas.

Zviedrijas augstākās revīzijas iestādes ieguldījums veicināja Valsts kontroles pozicionēšanos par vienu no lietderības revīziju veikšanas “kompetences centriem” “jaunajās” Eiropas Savienības dalībvalstīs, - veikto pilotrevīziju tvērums, pieeja, kvalitāte un rezultāti tika augstu novērtēti gan no Zviedrijas Augstākās revīzijas iestādes puses, gan Eiropas Savienības augstāko revīzijas iestāžu ikgadējās 2015. gada tikšanās laikā (dokumentētas atsauksmes ir pieejamas Valsts kontrolē).

Ņemot vērā, ka sadarbības ar Zviedrijas augstāko revīzijas iestādi darba valoda ir angļu valoda, sadarbības nodrošināšanai tika veikti šādu dokumentu tulkojumi: *Sadarbības līgums ar Zviedrijas Augstāko revīzijas iestādi, Zviedrijas Augstākās revīzijas iestādes apmācību materiāli – prezentācijas, ieteikumi, lietderības revīzijas par E-veselību pārbaūžu jautājumu matrica, lietderības revīzijas „Valsts atbalsta piešķiršana privātajām pirmskolas izglītības iestādēm” darba dokumenti, lietderības revīzijas „Elektronisko dokumentu un elektronisko datu pārvaldība Latvijas Nacionālajā arhīvā” darba dokumenti, lietderības revīzijas “Sadzīves atkritumu*

apsaimniekošanas organizēšanas atbilstība plānotajiem mērķiem un tiesību aktu prasībām” un tā 1. un 3. pielikumi, sākotnējās revīzijas pieejas veidošana (lietderības jautājumiem), izlasē iekļauto revīziju plāni un ziņojumu kopsavilkumi, Pilotrevīziju revidējamo vienību viedokļi, u.c.

Tulkojumiem no latviešu valodas uz angļu valodu *Peer review* un sadarbības ar Zviedrijas Augstāko revīzijas iestādi vajadzībām tika izlietots ESF finansējums 2014. gadā - 16 512,60 *euro* apmērā, 2015. gadā - 2762,80 *euro* apmērā.

[2.4.2.3] INTOSAI revīziju un labas pārvaldības standartu tulkošana latviešu valodā.

INTOSAI ir starptautiska augstāko revīzijas iestāžu apvienība, kuras viens no darbības virzieniem ir starptautisko publiskā sektora revīzijas un labas pārvaldības standartu (ISSAI un INTOSAI GOV) izstrāde. ISSAI ir vienīgie standarti, kas skaidro revīzijas pakalpojumu īpašās prasības publiskajā sektorā. Latvijā ISSAI revīziju veikšanā pašlaik piemēro tikai Valsts kontrole, jo tās pamata kompetence ir veikt revīzijas valsts un pašvaldību institūcijās. Tomēr šos revīzijas standartus būtu nepieciešams ievērot arī zvērinātiem revidentiem, kuri sniedz pakalpojumus arī pašvaldībām un valsts institūcijām, savukārt labas pārvaldības standarti ir nepieciešami gan iestāžu vadītājiem, gan politikas plānotājiem, kā arī dažādu jomu speciālistiem, piemēram, grāmatvežiem vai projektu vadītājiem.

Šobrīd zvērināti revidenti, veicot revīzijas publiskā sektora institūcijās, piemēro privātajam sektoram domātus revīzijas standartus - Starptautiskās grāmatvežu federācijas (IFAC) izdotos revīzijas standartus (ISA). Šie standarti ir iztulkoti latviešu valodā, un šo tulkojumu atbilstoši likumā par zvērinātiem revidentiem noteiktajai kompetencei ir nodrošinājusi Latvijas Zvērinātu revidentu asociācija. Tomēr šie standarti neskaidro vairākus fundamentālus publiskā sektora revīzijas principus, kā informācijas pieejamību, caurskatāmību, darbību atbilstības un lietderības izvērtējumu, kas ir būtisks publiskā sektora revīziju priekšnosacījums.

Ieviešot vienotus standartus visās publiskā sektora revīzijās, tiktu nodrošināts vienots revīziju tvērums un pieeja no revidentu puses, kas ļautu Valsts kontrolei izmantot zvērinātu revidentu darbu un samazinātu revīziju slogu uz pašvaldībām un valsts institūcijām.

Pamatojoties uz INTOSAI norādi par nepieciešamību augstākajām revīzijas iestādēm veicināt ISSAI standartu piemērošanu publiskā sektora revīzijās savās valstīs, Valsts kontroles darbības stratēģija 2014.-2017. gadam paredz, ka Valsts kontrole uzņemas atbildību par ISSAI standartu piemērošanas nodrošināšanu Latvijā. Šī iniciatīva ir atbalstīta Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas 21.10.2015., 03.02.2016. un 09.02.2016. sēdēs, un Valsts kontroles atbildība ir paredzēta grozījumu projektā likumā „Par zvērinātiem revidentiem” un Valsts kontroles likumā.

Tādējādi ISSAI standartu piemērošanas tiesiskās vides sakārtošana, kā arī Valsts valodas likums paredz standartu tulkošanu latviešu valodā.

ISSAI standartu tulkojumiem no angļu valodas uz latviešu valodu 2015. gadā tika izlietots ESF finansējums 17 779,69 *euro* apmērā un veikti 59 ISSAI standartu tulkojumi, tajā skaitā: *ISSAI 1, ISSAI 10, ISSAI 3000–3100: Performance Audit Guidelines, ISSAI 4000-4200: Compliance Audit Guidelines, ISSAI 5310: Information System Security Review Methodology, ISSAI 5700-5799: Guideline for the Audit of Corruption Prevention, ISSAI 3100: Exposure draft - Guidelines on central concepts for Performance Auditing, ISSAI 3200: Exposure draft - Guidelines for the performance auditing process, ISSAI 4000, Exposure draft, Compliance Audit Standard, INTOSAI*

GOV 9160: Exposure draft, Enhancing Good Governance for Public Assets Guiding Principles for Implementation, ISSAI 9200: Exposure draft, Importance of an independent standard-setting process, ISSAI 9150: Coordination and Cooperation between SAIs and Internal Auditors in the Public Sector, ISSAI 1000-2999: General Auditing Guidelines on Financial Audit; ISSAI 100, Fundamental Principles of Public-Sector Auditing, ISSAI 200: Fundamental Principles of Financial Auditing; ISSAI 300, Fundamental Principles of Performance Auditing, ISSAI 400: Fundamental Principles of Compliance Auditing, ISSAI 5000: Principles for Best Audit Arrangements for International Institutions, ISSAI 5010: Guidance for Supreme Audit institutions, ISSAI 5110: Guidance on Conducting Audit Activities with an Environmental Perspective, ISSAI 5120: Environmental Audit and Regularity Auditing, ISSAI 5130: Sustainable Development: The Role of Supreme Audit Institutions, ISSAI 5410: Guidance for Planning and Conducting an Audit of Internal Controls of Public Debt, ISSAI 5411: Debt Indicators, ISSAI 5421: Guidance on Definition and Disclosure of Public Debt, ISSAI 5422: An Exercise of Reference Terms to Carry Out Performance Audit of Public Debt, ISSAI 5420: Public Debt Management and Fiscal Vulnerability: Potential Roles for SAIs, ISSAI 5430: Fiscal Exposures: Implications for Debt Management and the Role for SAIs, ISSAI 5440: Guidance for Conducting a Public Debt Audit – The Use of Substantive Tests in Financial Audits, ISSAI 5450: Exposure draft Guidance of Auditing on Public Debt Information System.

[3] Atbildot uz jautājumu par ārpalpojumu (ekspertu) piesaisti Valsts kontroles revīziju nodrošināšanas vajadzībām 2010. - 2015.gados, informējam, ka ekspertu piesaisti augstākās revīzijas iestādes revīzijām nosaka Valsts kontroles darbu reglamentējošo INTOSAI starptautisko standartu (ISSAI 21, ISSAI 100, ISSAI 200 un ISSAI 300) prasības. Atbilstoši minētajiem standartiem - augstākajai revīzijas iestādei ir *“jāizvērtē ārēju ekspertu nepieciešamība konkrētu revīziju veikšanai un nepieciešamības gadījumā – tie jāpiesaista”*. Standarti īpaši uzsver nepieciešamību izvērtēt ārēju ekspertu piesaisti lietderības revīziju gadījumā “nolūkā nodrošināt revīziju kvalitāti un uzticamību”. Savukārt standarts ISSAI 30 (Ētikas kodekss) nosaka revidenta atbildību – neuzņemties tādus uzdevumus, kuros tas nav kompetents un kur šāda kompetence netiek nodrošināta.

Ekspertu piesaistes iespēja ir noteikta arī ar Valsts kontroles likumu, paredzot Valsts kontroles tiesības revīzijā pieaicināt konsultantus. Arī citu valstu augstāko revīzijas iestāžu pieredze liecina, ka ekspertu darbs revīzijās ir būtisks un tiek plaši izmantots, ja revīzija tiek veikta par specifiskiem jautājumiem, kas prasa padziļinātas zināšanas par konkrētu jomu, īpaši ņemot vērā arī to, ka augstāko revīzijas iestāžu revidentiem pārsvarā ir augstākā izglītība finanšu, ekonomikas jomās, grāmatvedībā, jurisprudencē vai auditā.

Valsts kontrole ir izvērtējusi arī citu augstāko revīzijas iestāžu piemēroto praksi, izvēloties, vai nozaru eksperti (nodokļu, sociālā darba, izglītības, u.c.) tiek piesaistīti kā pastāvīgi iestādes štata darbinieki vai īstermiņa ārpalpojums, un secinājusi, ka noteiktu jomu ekspertu pastāvīga iekļaušana štatā ir būtiski resursietilpīgāka, jo, ņemot vērā Valsts kontroles revīziju tvērumu (visas tautsaimniecības nozares) un diversificētās revīziju tēmas, pastāv augsts risks, ka konkrētās jomas ekspertu nebūs iespēja nodarbināt pastāvīgi, īpaši – šauras specializācijas gadījumā. Jāņem arī vērā, ka padziļinātu ekspertīzi spēj nodrošināt tikai jomā pastāvīgi darbojošies eksperti.

Nepieciešamību piesaistīt ekspertus revīzijās nosaka arī Valsts kontroles sadarbība ar tiesībsargājošajām iestādēm pēc revīziju pabeigšanas un revīziju materiālu iesniegšanas Ģenerālprokuratūrai. Ģenerālprokuratūra ir vērsusi uzmanību, ka ārēju ekspertu piesaiste Valsts kontroles revīzijām specifiskos jautājumos (piemēram,

būvniecība, IT, veselības aprūpe u.c.) ir vēlama, lai sekmētu turpmākā pirmstiesas kriminālprocesa rezultātu sasniegšanu.

[3.1] 2010., 2011., 2012. un 2013.gados Valsts kontrole revīzijām ārējus ekspertus netika piesaistījusi, jo lietderības revīziju skaita būtiska palielināšana tika uzsākta ar 2014. gada revīziju ciklu (skat. [3.2] zemāk).

[3.2] Ārēju ekspertu piesaisti revīzijām Valsts kontrole uzsāka 2014. gadā, pamatojoties uz:

- Valsts kontroles stratēģijā 2014. – 2017. gadiem noteikto darbības virzienu – palielināt lietderības revīziju īpatsvaru un
- Valsts kontroles izstrādāto un Saeimas atbalstīto Jaunās politikas iniciatīvu (JPI) 2014. gadam, kas paredzēja papildu finansējuma piešķiršanu ekspertu piesaistei sistēmiskām un komplicētām lietderības revīzijām.

[3.2.1] No Valsts kontrolei piešķirtā valsts budžeta (JPI) finansējuma 2014. gadā ir finansēti šādi ekspertu pakalpojumi.

- Līgums ar V.Sajadovu par konsultanta-eksperta uzdevuma veikšanu revīzijā “Valstī īstenotās tiesiskās aizsardzības procesa un maksātspējas procesa uzraudzības efektivitāte” 3900,00 *euro* apmērā (t.sk. PVN).

Ekspertīzes uzdevums: veikt maksātspējas tiesību aktos un kompetento iestāžu sniegtās informācijas apkopojumu par Lietuvas, Igaunijas, Čehijas un Somijas valstu maksātspējas sistēmām, lai salīdzinātu to darbību ar Latvijā izveidoto maksātspējas sistēmu; izvērtēt, kādā mērā valsts starptautiski atzītais novērtējums maksātspējas jomā ir sasniegts, pateicoties valstī izveidotam maksātspējas tiesiskajam mehānismam un labi funkcionējošai maksātspējas sistēmai; identificēt piemērus, kad kādas valsts maksātspējas sistēmā notika pagrieziena punkts, no kura sākās būtiska sistēmas uzlabošanās – kādā situācijā bija maksātspējas sistēma (iemesli, lai veiktu izmaiņas) un kas tika veikts (piemēram, Somijā Maksātspējas Ombuda izveidošana); kādā mērā valstī izveidotie tiesiskie risinājumi nodrošina līdzsvaru starp finansiālās grūtībās nonākušu komersantu likvidāciju un sanāciju; kuri valsts izveidotie instrumenti sekmē administratora neitrālu, caurspīdīgu un efektīvu darbību; kuras no uzraudzības iestādēm piešķirtajām pilnvarām ir noteicošās, lai nodrošinātu efektīvu maksātspējas sistēmas funkcionēšanu; vai valsts īstenotā maksātspējas procesa un reorganizācijas procesa uzraudzība ir sabalansēta ar kreditoru veikto uzraudzību, t.i., vai maksātspējas procesa uzraudzības slogu valsts nav pārnēsusi uz kreditoriem.

- Līgums ar V.Stūri par konsultanta-eksperta uzdevuma veikšanu revīzijā “Par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” 2000,00 *euro* apmērā (t.sk. PVN).

Ekspertīzes uzdevumi: veikt budžeta sagatavošanas procesa izvērtējumu un noteikt politiku (lokālo un starptautisko), kā arī to ieviešanas normatīvo dokumentu (lokālo un starptautisko) savstarpējo saistību; konsultēt revīzijas programmu sagatavošanā; pierādījumu pilnīguma un atbilstības izvērtēšana; ziņojuma projekta izvērtēšana, pārskata sagatavošana par budžeta izstrādes procesa regulējumu un struktūru; piedāvāt risinājumus, kas ļautu uzlabot budžeta sagatavošanas pārskatāmību; nodrošināt informāciju par pieejamajiem informācijas avotiem (pārskatiem, institūciju analītiskiem

ziņojumiem, informatīvajiem ziņojumiem), kas ļautu identificēt būtiskākās budžeta strukturālās problēmas; sagatavot budžeta izstrādes politikas un normatīvo aktu sistēmas strukturālo izvērtējumu, nodrošinot pārskatāmu informāciju par procesiem, posmiem un elementiem, kas nosaka ikgadējā un vidēja termiņa budžeta izstrādes procesu, tā strukturālo iedalījumu; sniegt informāciju par citu valstu labo praksi un pieeju budžeta sagatavošanā, izmantotajām strukturālajām metodēm un risinājumiem; sniegt pārskatu par ārvalstu institūciju līdz šim izstrādātajiem priekšlikumiem un risinājumiem, kas ir tikuši piedāvāti Latvijas institūcijām administratīvās un budžeta pārvaldības kontekstā; izstrādāt priekšlikumus revīzijas jautājumu hierarhiskajām ķēdēm, kā arī objektīvi novērtēt līdzšinējos apgrūtinājumus un problēmas, kas saistītas ar uz rezultātu orientētas pieejas ieviešanu budžeta izdevumu efektivitātes izvērtēšanā; praktiski veikt politikas plānošanas dokumentos un budžeta programmās noteikto mērķu, rezultātu un ietekmes rādītāju savstarpējās sasaistes un atbilstības izvērtējumu; nodrošināt piedāvātās metodoloģijas praktisku izmantošanu noteiktu programmu analīzē un snieguma izvērtēšanā.

- Līgums ar Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizāciju „SUSTENTO” par konsultanta-eksperta uzdevuma veikšanu Valsts kontroles lietderības revīzijā „Personām ar invaliditāti nepieciešamo asistenta pakalpojumu nodrošināšanas likumība un efektivitāte” 3900,00 euro apmērā (t.sk. PVN).

Ekspertīzes uzdevumi: sniegt eksperta vērtējumu par ieguvumiem un trūkumiem, ja asistenta pakalpojumu nodrošina personas ar invaliditāti ģimenes loceklis vai cita persona, kura dzīvo kopā ar personu ar invaliditāti; sniegt eksperta vērtējumu, vai Latvijā ir iespējams izveidot asistenta pakalpojumu sniedzēju dienestu (valsts/pašvaldības institūcijas ietvaros, privātās institūcijas), kas sniegs personām nepieciešamos asistenta pakalpojumus, tajā skaitā asistenta pakalpojumu izglītības iestādē; izvērtēt, kādām prasībām ir jāatbilst asistentam; sniegt eksperta vērtējumu, vai pašlaik esošais asistenta pakalpojuma piešķiršanas un pakalpojuma apjoma noteikšanas process ir atbilstošs, t.i.

- a. *vai Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas (turpmāk – VDEĀVK) veiktās darbības, sniedzot atzinumu par asistenta pakalpojuma nepieciešamību, ir pietiekamas, lai noteiktu, ka personai ir nepieciešams asistenta pakalpojums? Vai VDEĀVK būtu iespēja noteikt, kādā apjomā un kādu aktivitāšu veikšanai personai tas ir nepieciešams;*
- b. *vai sociālais dienests ir kompetents, lai noteiktu, ka personai ir nepieciešams asistenta pakalpojums, kā arī kādā apjomā un kādu aktivitāšu veikšanai personai tas ir nepieciešams;*
- c. *kura institūcija – VDEĀVK, sociālais dienests vai cita institūcija – Latvijā ir vispiemērotākā un kompetentākā, lai sniegtu atzinumu par asistenta pakalpojuma nepieciešamību, tā saturu un apjomu;*
- d. *vai visām personām, kuras pašlaik ir tiesīgas saņemt asistenta pakalpojumu un kurām VDEĀVK ir sniedzis atzinumu par asistenta pakalpojuma nepieciešamību, tas ir nepieciešams vienādā apjomā;*
- e. *sniegt eksperta vērtējumu par nepieciešamo atbalstu personām ar I redzes invaliditāti: vai personām ar redzes invaliditāti asistenta*

pakalpojumu ir nepieciešams sadalīt divos pakalpojumos – pabalsts asistenta aizmantošanu 10 stundas nedēļā un asistenta pakalpojums pašvaldībā līdz 30 stundām nedēļā; vai personām ar I grupas redzes invaliditāti efektīvāks atbalsts asistenta piesaistei ir pabalsts vai pakalpojums; sniegt eksperta vērtējumu, vai asistenta pakalpojums pašvaldībā un asistenta pakalpojums izglītības iestādē ir nepieciešams arī bērniem ar invaliditāti līdz piecu gadu vecumam; sniegt eksperta vērtējumu par individuālo rehabilitācijas plānu nepieciešamību – kurai institūcijai (piemēram, VDEĀVK, ģimenes ārsts, sociālais dienests u.c.) tas būtu jāizstrādā un jāuzrauga. Kādi pakalpojumi obligāti būtu jāiekļauj šajā plānā, tajā skaitā, vai tajā būtu nepieciešams obligāti norādīt arī asistenta pakalpojumu; sniegt eksperta viedokli par citiem trūkumiem esošajā pakalpojumā, lai tas atbilstu mērķgrupas vajadzībām un veicinātu pakalpojuma mērķu sasniegšanu.

Minēto revīziju rezultātā tika sniegti sistēmiski ieteikumi tādu sabiedrību ietekmējošu jautājumu kā, piemēram, maksātnespējas procesa organizēšanas pilnveidošana, cilvēku ar īpašām vajadzībām stāvokļa uzlabošana, un iniciēta attiecīgo likumu un noteikumu grozījumu virzība. Jāuzsver, ka ekspertu apkopotā informācija par citu valstu pieejām bija papildu arguments likumdevējam par to, ka sistēmu uzlabojumi ir iespējami un sniedz ieguvumu sabiedrībai.

[3.2.2] Lai atvieglotu slogu uz valsts budžeta dotācijas finansējumu, ekspertu piesaistei tika izmantots arī ES fondu finansējums ([2.4.2] punktā minētā ESF projekta ietvaros).

ESF projekta ietvaros tika nodrošināti ekspertu konsultāciju pakalpojumi šādās Valsts kontroles lietderības pilotrevīzijās:

- „Informācijas sistēmas veselības aprūpē” - līgums ar SIA „Pricewaterhouse Coopers” 9945,00 euro (bez PVN) apmērā.

Ekspertīzes uzdevums: E-veselības risinājumu izstrādes efektivitāte un veikto investīciju novērtējums, kas iekļāva E-veselības risinājumu arhitektūras, izmantoto tehnoloģiju, sadarbību, lietojamības izvērtējumu, informācijas un komunikāciju tehnoloģijas infrastruktūras un resursu novērtējumu, E-veselības risinājumu izveides apjoma novērtējumu, E-veselības risinājumu lietojamības novērtējumu, kā arī E-veselības risinājumu dokumentācijas novērtējumu. Uzdevuma ietvaros tika īstenoti šādi būtiskākie tehnoloģiskie novērtējumi:

- a. *risinājuma arhitektūras, izmantoto tehnoloģiju, infrastruktūras un resursu novērtējums - novērtējuma ietvaros tika īstenotas vairākas pārbaudes, tostarp tika īstenots Latvijas valsts IKT koplietošanas pakalpojumu sniegšanas risinājumu atkalizmantošanas apjoma novērtējums E-veselības risinājumu kontekstā, risinājumos izmantoto tehnoloģiju novērtējums, IKT infrastruktūras un tās izvietojuma vietas izvēles optimalitātes novērtējums. Novērtējuma veikšanai tika veikta dokumentācijas analīze (konceptuālie plānošanas dokumenti, iepirkumu dokumentācija u.c.), intervēts Nacionālais veselības dienests, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija pārstāvji, apzināta un analizēta kaimiņvalstu (Lietuva un Igaunija)*

pieredze, kā arī analizēti nozares pētījumi, piemēram, Gartner Magic Quadrant⁴;

- b. *E-veselības risinājumu izveides apjoma novērtējums - novērtējuma ietvaros tika īstenotas vairākas pārbaudes, tostarp tika izvērtēts risinājumu izveides apjoms, kā arī risinājumu sadarbība; tika novērtēta sākotnēji plānotā funkcionalitāte pret faktiski piegādāto funkcionalitāti, risinājumu atbilstība saistošajiem normatīvajiem aktiem, konceptuāli tika vērtēts, vai E-veselības risinājumi ir izstrādāti atbilstoši funkcionālajām un tehniskajām prasībām (t.i. vai tie ir izveidoti noteiktajā (plānotajā) apjomā, piemēram, novērtēts, vai izstrādātie risinājumi e-veselības jomā spēj sadarboties un ir savietojami ar citām veselības jomā esošo iestāžu un organizāciju informācijas sistēmām (piemēram, ārstniecības iestādes, aptiekas u.c.). Analīze tika balstīta uz izstrādātāja dokumentāciju, testu rezultātiem, kā arī intervijām ar trešās puses pārstāvjiem (SIA "EUROAPTIEKA Farmācija", SIA "Veselības centrs 4", SIA „CoMed”).*
- c. *E-veselības risinājumu lietojamības novērtējums - novērtējuma ietvaros tika veiktas vairākas pārbaudes ar mērķi novērtēt, vai sistēma ir lietojama atbilstoši tai paredzētajiem nolūkiem bez īpašas lietotāju apmācības, izvērtējot sistēmas lietojamības ērtumu, sistēmas ziņojumu pietiekamību un informācijas pieejamību problēmu gadījumos. Veiktās pārbaudes tika apvienotas šādās pārbažu grupās: (1) E-veselības risinājumu lietojamības pārbaudes; (2) lietojamības novērtējums pa lietotāju lomām; (3) lietotāju dokumentācijas un lietotāju atbalsta izvērtēšana.*
- d. *E-veselības risinājumu dokumentācijas novērtējums – izlasē tika iekļauti 8 izstrādātāju piegādātie dokumenti un, attiecīgi, 8 saistošie kvalitātes kontrolieru atzinumi. Konceptuāli tika novērtēta izlases dokumentu kvalitāte - izstrādātāju iesniegtās dokumentācijas apjoms un pilnīgums atbilstoši tehniskajās specifikācijās ietvertajām prasībām, tai skaitā, dokumentācijas izstrādē piemērojamiem standartiem un protokoliem, kā arī kvalitātes kontrolieru rekomendācijām nepilnību novēršanai.*
- e. *E-veselības risinājumu izmaksu novērtējums - E-veselības projekta I. kārtas risinājumu finanšu dokumentācijas (iepirkumu finanšu piedāvājumi, līgumi, pieņemšanas –nodošanas akti) analīze, veiktas intervijas ar NVD un VARAM pārstāvjiem, analizēta Latvijas iepirkumu biroja tīmekļa vietnē (www.iub.gov.lv) pieejamā iepirkumu dokumentācija, kā arī izpētītas Igaunijas un Lietuvas E-veselības risinājumu ieviešanas izmaksas un veikts to salīdzinājums ar Latvijas E-veselības I kārtas risinājumu izmaksām. Izvēlētajai iepirkumu audīta kopai (E-recepte un EVK) tika veikta padziļināta analīze, kā ietvaros novērtēts risinājumu izmaksu ekonomiskums un produktivitāte, salīdzinot līdzīgas funkcionalitātes un apjoma risinājumu izstrādes izmaksas citos projektos. Papildus tika izvērtēti iepirkumā “Integrācijas papildinājumu veikšana vienotās veselības nozares elektroniskās informācijas sistēmas izveidei” pasūtītie darba uzdevumi.*

⁴ http://www.gartner.com/technology/research/methodologies/research_mq.jsp

f. *Iepirkumu un darba uzdevumu lietderības novērtējums - no katras projektu programmas izlases kārtībā izvēlēti vismaz 2 iepirkumi un/vai darba uzdevumi un novērtēta to lietderība (vērtējot tos pēc to lietderības, nevis pēc darba satura būtības vai piegādātā rezultāta).*

- „Valsts ieņēmumu dienesta veiktās reorganizācijas efektivitāte” - līgums ar K.Ketneru 3500,00 euro apmērā (t.sk. PVN).

Ekspertīzes uzdevums: sniegt eksperta viedokli par nodokļu administrēšanas sistēmu un esošo institucionālo ietvaru īstenotās politikas kontekstā, salīdzinot ar vispārpieņemto praksi un teorētiskiem aspektiem zinātniskajā literatūrā, īpašu uzmanību pievēršot: labajai praksei nodokļu administrācijas izveidē un strukturālo reformu īstenošanā; ar Latvijas nodokļu administrāciju salīdzināmu nodokļu administrēšanas sistēmu piemēriem citās valstīs; starptautiskajām vadlīnijām optimālai cilvēkresursu nodrošināšanai nodokļu administrācijas funkciju izpildei - cilvēkresursu plānošana, iestādes struktūras izveides kritēriji un modeļi; konkrētiem risinājuma modeļiem optimālākas/efektīvākas nodokļu administrācijas struktūras izveidei.

- “Par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem” – līgums ar ”SIA „TaxLink Baltic” 7900,00 euro apmērā (bez PVN).

Ekspertīzes uzdevums: sniegt atzinumu par PVN administrēšanas praktiskajiem jautājumiem, kas balstīti uz teorētisko zināšanu, starptautiskās prakses un esošās situācijas izvērtējumu, vērtējot Latvijā noteikto prasību PVN jomā samērīgumu un iespējām mazināt administratīvo slogu no biznesa viedokļa un vērtējot citu valstu pieredzi; salīdzinot Eiropas Savienības minimālās prasības PVN jomā ar Latvijas prasībām un vērtējot Latvijā noteikto papildu prasību samērīgumu; izvērtējot PVN administrēšanas un piemērošanas prasību vienkāršošanas un administratīvā sloga mazināšanas iespējas; vērtējot Latvijā noteikto prasību akcīzes nodokļa jomā samērīgumu un iespējas mazināt administratīvo slogu no biznesa viedokļa un vērtējot citu valstu pieredzi; salīdzinot Eiropas Savienības minimālās prasības akcīzes nodokļa jomā ar Latvijas prasībām; vērtējot Latvijā noteikto papildu prasību samērīgumu; izvērtējot akcīzes nodokļa administrēšanas un piemērošanas prasību vienkāršošanas un administratīvā sloga mazināšanas iespējas.

- „Rīgas Brīvostas pārvaldes rīcības tiesiskums, efektivitāte un ekonomiskums, vadot un īstenojot projektu „Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārceļšanai no pilsētas centra”” - līgums ar SIA "AC konsultācijas" 6 000 euro apmērā (bez PVN).

Ekspertīzes uzdevums - sniegt viedokli atbilstoši starptautisko projektu vadības standartiem par projekta „Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārceļšanai no pilsētas centra” īstenošanu, izvērtējot:

- a. *vai projekta īstenoātājs, vadot un ieviešot darbības ostas attīstībai Krievu salā, ir veicis visas nepieciešamās aktivitātes sekmīgai projekta īstenošanai, tai skaitā vai ir nodrošinātas visas atbilstošās projekta vadības procesa darbības, pamatojoties uz kādu no starptautiski atzītām projektu vadīšanas metodoloģijām (PMI, IPMA, PRINCE2 u.c.);*
- b. *vai projekta īstenoātājs ir nodrošinājis visas nepieciešamās darbības šādās projektu vadīšanas procesa grupās: projekta cilvēkresursu*

vadīšana (projekta komandas kompetence un tās novērtēšana, tai skaitā projekta personālvadība), projekta kvalitātes vadīšana, projekta risku vadība, projekta iepirkumu un līgumu vadīšana, projekta komunikācija un iesaistīto pušu (stakeholder) vadība, projekta izmaksu vadība un projekta laika vadība;

- c. *vai projekta īstenotājs ir veicis projekta risku identifikāciju un to vadību, kas pamatotu projektā konstatētās atkāpes un izmaiņas, ievērojot drošas finanšu vadības principu;*
 - d. *iespējamo zaudējuma apmēru vai tādu izmaksu apmēru, kas nepieciešams projekta sekmīgai īstenošanai, bet kura apjoms būtu mazāks, ja projekta īstenotājs būtu nodrošinājis atšķirīgu lēmuma pieņemšanas procesu kādā no projekta fāzēm, tai skaitā vērtējot izmaksas dinamikā un pastāvot noteiktiem makroekonomiskiem apstākļiem (piemēram, inflācija, darbaspēka izmaksas u.c.);*
 - e. *vai projekta īstenotāja izstrādātā projekta ieviešanas dokumentācija ir saskaņota un savstarpēji integrēta (mērķu izpratne, risku identifikācija, sasniedzamie rezultāti, izmaksas u.c.) un nodrošina pamatotu projekta ieviešanas gaitas atspoguļošanu.*
- *„Rīgas Brīvostas pārvaldes rīcības tiesiskums, efektivitāte un ekonomiskums, vadot un īstenojot projektu „Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra”” un „Pašvaldību ielu un ceļu uzturēšanai un rekonstruēšanai paredzēto līdzekļu izlietojuma likumība un lietderība” (par Jelgavas, Durbes un Iecavas novada, kā arī Jēkabpils un Valmieras pilsētas pašvaldību darbībām un īstenojamiem pasākumiem ceļu un ielu uzturēšanā) - līgums ar SIA "2i Consult" 18 000,00 euro apmērā (bez PVN).*

Ekspertīzes uzdevums: piedalīties pārbaudēs infrastruktūras objektos, veicot detalizētu būvniecības izpilddokumentācijas izvērtēšanu un sniedzot atzinumu:

Krievu salas projekts

- a. *vai būvniecības gaitā veiktās izmaiņas būvdarbu apjomos un/vai izmantotajos materiālos ir veiktas atbilstoši starp Rīgas brīvostas pārvaldes un pilnsabiedrības „BMGS S” 2012.gada 2.aprīlī noslēgtā būvdarbu līguma noteiktajam regulējumam, būvniecības jomu regulējošajiem normatīvajiem aktiem, tehniskajā projektā paredzētajiem risinājumiem un izpilddokumentācijā norādītajam;*
- b. *vai izmaiņas darbu apjomos ir veiktas ievērojot drošas finanšu vadības principu;*
- c. *vai Rīgas brīvostas pārvaldes un būvniecības procesa dalībnieku rīcība veicot izmaiņas būvdarbu apjomos ir atbilstoša būvdarbu līguma regulējumam, būvniecības jomu regulējošo normatīvo aktu regulējumam un vispārpieņemtajai būvniecības nozares praksei;*
- d. *vai veiktie būvniecības darbi ir atbilstoši dokumentēti, nodrošinot veikto darbu un to izmaiņu atspoguļošanu būvdarbu izpilddokumentācijā (segto darbu akti, materiālu ekspluatācijas īpašību deklarācijas, būvdarbu žurnāls, autoruzraudzības žurnāls, izpilduzmērījumi u.c.);*

- e. vai vērtējot tehniskā projekta autora informāciju, kas iekļauta tehniskā projekta risinājumos kontekstā ar noslēgtā būvdarbu līguma, būvniecības jomu regulējošo normatīvo aktu regulējumu un būvniecības darbu plānošanas un veikšanas labo praksi, būvdarbu veicēja sniegtais pamatojums šādu būvdarbu līgumā iekļautu darbu izmaksu pozīciju izmaiņām ir vērtējams kā objektīvi pamatots, neradot riskus nepamatotam būvniecības darbu apjoma palielinājumam;
- f. vai būvdarba līgumu izmaksu pozīcijas, kas apmaksātas un norādītas izpildes aktos atbilst faktiski izpildītajiem darbiem objektā un būvniecības izpildedokumentācijā norādītajam.

Pašvaldību ielu un ceļu uzturēšana un rekonstrukcija

- g. vai Valmieras, Jēkabpils pilsētas, Iecavas, Durbes un Jelgavas novada ceļiem un ielām ir veikts tāds ielu bedrīšu remontdarbu apjoms un izmantota tāda tehnoloģija, par kādu pašvaldība ir veikusi norēķinus ar pakalpojumu sniedzējiem (darbu apjomi, izmantotā tehnoloģija un informācija par norēķiniem);
 - h. vai pašvaldību ceļu un ielu ar grants segumu tehniskais stāvoklis ir atbilstošs darba uzdevuma pielikumā pievienotajos dokumentos norādīto veikto darbu apjomam un tehnoloģijai;
 - i. vai pašvaldības uz šiem ceļiem un ielām ir veikušas tādus darbus, kas, ievērojot būvniecības normatīvo regulējumu un transporta infrastruktūras izbūves un uzturēšanas labo praksi, vērtējami kā saimnieciski izdevīgākie, lai ilgtermiņā samazinātu nepieciešamo uzturēšanas darbu izmaksas un nodrošinātu konkrēto ceļa posmu un ielu ilgtspējas saglabāšanu.
- „Valsts amatpersonu un fizisko personu sākuma deklarāciju pārbaūžu efektivitātes izvērtējums” - līgums ar SIA „Pricewaterhouse Coopers” 8779 euro apmērā (bez PVN).

Ekspertīzes uzdevums: salīdzinošs pētījums par vismaz sešu Eiropas Savienības, Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas, Eiropas Ekonomiskās zonas dalībvalstu valsts amatpersonu deklarāciju iesniegšanas, pārbaudes un procesa organizācijas sistēmām,

- a. izvērtējot normatīvos aktus, identificējot un analizējot normas, kurās ir iekļautas prasības deklarāciju iesniegšanai, kā arī starptautiskus pētījumus un ziņojumus par analizējamās procedūras ieviešanu;
 - b. analizējot valsts amatpersonu deklarācijās iekļautās informācijas izmantošanas mērķi; atbildīgo un kontrolējošo institūciju iesaisti procesā un atbildību; valsts amatpersonu deklarēšanās sistēmu administrēšanu, kā arī citas informācijas izmantošanu amatpersonu deklarāciju izvērtēšanā.
- “VAS „Privatizācijas aģentūra” rīcības lietderība un likumība, nodrošinot tai noteiktās pamatfunkcijas” – līgums ar Personu apvienību SIA "Civitta Latvija" un UAB „Civitta” 10 500,00 euro apmērā (bez PVN).

Ekspertīzes uzdevums: sniegt atzinumu, balstoties uz Valsts kontroles definētajiem kritērijiem un pakalpojuma uzdevumā noteiktajām novērtējuma metodēm, par AS "Citadele banka" tirgus vērtību (izmantojot vismaz 3 vērtēšanas metodes) un tās pārdošanas procesa atbilstību due diligence

principiem, kas raksturotu saimniecisku pieeju un rūpību atkarībā no relatīvajiem apstākļiem attiecīgajā situācijā; novērtēt atbildīgo amatpersonu lēmumu pieņemšanas procesa un rezultātu faktisko ietekmi uz akciju sabiedrības „Citadele banka” pārdošanas cenu.

- Valstī īstenotās ugunsdrošības uzraudzības efektivitāte” - līgums ar Rīgas Tehnisko universitāti 3940,00 euro apmērā (bez PVN).

Ekspertīzes uzdevums: atbilstoši vispārpieņemtajai praksei un teorijā noteiktajai pieejai, kā arī metodoloģijai novērtēt un analizēt esošo ugunsdrošības pasākumu atbilstību pieņemtajām normām, sniedzot viedokli par:

- a. *ugunsdrošības un glābšanas jomas normatīvo regulējumu;*
- b. *izveidotās ugunsdrošības uzraudzības sistēmas stiprajām un vājajām pusēm;*
- c. *preventīvo pasākumu pietiekamību;*
- d. *Valsts ugunsdrošības un glābšanas dienesta (VUGD) un citu dienestu un organizāciju, un pašvaldību atbildības un pienākumu sadalījumu ugunsdrošības uzraudzības nodrošināšanā;*
- e. *VUGD un citu dienestu, organizāciju, pašvaldību īstenoto ugunsdrošības uzraudzības kontroli.*

Minēto revīziju rezultātā tika sniegti sistēmiski ieteikumi tādu sabiedrību ietekmējošu jautājumu kā, piemēram, veselības aprūpes efektivitātes uzlabošanai un ekonomiski izdevīgāko risinājumu izvēlei, valsts amatpersonu deklarāciju patiesuma pārbaudei, kas izraisīja virkni tālāku izpildvaras iniciatīvu korupcijas risku mazināšanai iedzīvotājus kontrolējošās iestādēs u.c.

[3.3] Ņemot vērā Valsts kontroles kārtējā gada revīziju plāna izstrādes kārtību un termiņus, kā arī valsts ekonomiskās attīstības tendences un sabiedrības interesi, var indikatīvi prognozēt, ka turpmākajos gados būs nepieciešama specifiska ekspertīze revīzijās saistībā ar valsts aktīvu pārvaldību, valsts nekustamo īpašumu būvniecību, tiltu un valsts nozīmes ceļu būvi, rekonstrukciju un uzturēšanu, valsts uzņēmumu pārdošanu, elektroenerģijas tirgus darbību, medicīniskās aprūpes nodrošināšanu iedzīvotājiem, valsts militārās aizsardzības materiāltehnisko apgādi u.c. specifiskām jomām.

[4] Atbildot uz jautājumu par Valsts kontroles darbinieku apmācību „Krāpšanas un korupcijas risku identificēšana” organizēšanu (norādot lēmumu par apmācību organizēšanu pieņēmušo amatpersonu, iepirkuma procedūras veidu, pretendentiem iepirkuma procedūrā, kritērijus pakalpojuma sniedzēja “Ernst & Young” izvēlei, citu alternatīvu, piemēram, KNAB kā pakalpojuma sniedzēja piesaisti), sniedzam šādu informāciju.

Apmācības Valsts kontroles darbiniekiem „Krāpšanas un korupcijas risku identificēšana” tika organizētas, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt specifiskas zināšanas par starptautiskā revīzijas standarta “Revidentu atbildība par krāpšanas iespējamības izvērtēšanu finanšu pārskatu revīzijas ietvaros” (ISA 240 vai ISSAI 1240) piemērošanu finanšu revīzijās. Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB) pilda likumā noteiktās funkcijas korupcijas novēršanā un apkarošanā un tā darbība nav saistīta ar revīziju veikšanu. Ņemot vērā, ka KNAB funkcijas neparedz revīziju veikšanu un tādējādi – arī revīziju standartu un metodoloģiju piemērošanu, un tādējādi iestāde nav uzkrājusi zināšanas un pieredzi jautājumos, kas bija saistīti ar plānotās apmācības tēmu, KNAB kā pakalpojuma sniedzējs netika piesaistīts.

Jāuzsver arī, ka termina „krāpšana” saturs starptautisko revīzijas standartu izpratnē būtiski atšķiras, piemēram, no termina satura Krimināllikuma izpratnē. Termins „krāpšana” starptautisko revīzijas standartu izpratnē attiecas uz vienu vai vairāku indivīdu – vadības, personu, kam uzticēta pārvalde, darbinieku vai trešo personu – apzinātu rīcību, kas ietver maldināšanu ar nolūku iegūt netaisnas vai nelikumīgas priekšrocības. Būtiski uzsvērt, ka, veicot riska izvērtējumu revidējamās vienības vai jomas līmenī, Valsts kontroles revidentiem ir jāapsver krāpšanas risks. Krāpšana parasti tiek slēpta, un to ir grūti atklāt, tomēr starptautisko revīzijas standartu zināšanas un to piemērošanas pieredze kombinācijā ar zināšanām par revidējamo jomu vai procesu, palīdz konstatēt notikumus vai apstākļus, kas dod iespēju, motīvu vai līdzekļus veikt krāpnieciskas darbības.

Ņemot vērā iepriekš minēto, pieredze ISA 240 piemērošanā ir auditorfirmām, un pakalpojuma sniegšanai tika izvēlēts SIA „Ernst & Young Baltic”, kas varēja nodrošināt specifiski Valsts kontroles vajadzībām piemērotu, uz inovācijas principa balstītu mācību saturu, piesaistot neatkarīgu ārvalstu ekspertu. Ekspertam ir starptautiski atzīts *Certified Fraud Examiner (CFE)* sertifikāts un viņš ir vairāku starptautisko auditoru organizāciju biedrs, kā arī nav sniedzis pakalpojumus Valsts kontroles revidējamajām vienībām. Tādējādi eksperts spēja sniegt neatkarīgu viedokli par visbiežāk sastopamajām krāpšanas pazīmēm, tajā skaitā Baltijā, kuras ir iespējams identificēt revīziju laikā. Valsts kontrolei nav informācijas par citiem iespējamajiem ekspertiem, kas varētu nodrošināt līdzvērtīgu mācību programmu.

Līguma summa ir zem iepirkuma sliekšņa, tāpēc iepirkuma procedūra netika piemērota. Atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 8.pantam iepirkuma procedūras piemēro, ja publisku piegādes līgumu vai pakalpojumu līgumu līgumcena ir vienāda ar 42 000 *euro* vai lielāka, savukārt atbilstoši minētā likuma 8.² pantam iepirkumu veic, ja paredzamā līgumcena ir 4000 *euro* vai lielāka. Lēmumu par līguma slēgšanu pieņēma valsts kontroliere atbilstoši mācību plānā noteiktajam.

Informējam, ka gadījumos, ja plānoto apmācību tēma ir saistīta ar kādas Latvijas institūcijas kompetenci, Valsts kontrole izvērtē un izmanto iespēju darbinieku apmācībā bez maksas iesaistīt šo iestāžu amatpersonas/ darbiniekus vai izmanto Valsts administrācijas skolas piedāvātos bezmaksas seminārus. 2015.-2016. gadu laikā Valsts kontroles darbinieki ir apmeklējuši Valsts administrācijas skolas bezmaksas semināru, kā arī notiek sadarbība ar KNAB speciāli Valsts kontrolei organizētu mācību par likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu piemērošanu.

[5] [6] [7] Atbildot uz jautājumu par Valsts kontroles vadītāja, vietnieka, struktūrvienību vadītāju padomnieku vārdiem, amatu aprakstiem un atalgojumu, kā arī īpašu interesi izraisījušā valsts kontrolieres padomnieka E.Pastara ikmēneša atalgojumu, amata ieņemšanas periodu un funkcijām, sniedzam šādu informāciju.

[5.1] Atšķirībā no citām valsts institūcijām valsts kontrolierim nav vietnieku un vietnieku nav arī Valsts kontroles struktūrvienību vadītājiem.

Vēršam uzmanību, ka pārsvarā visās valsts un pašvaldību institūcijās ir izveidotas gan institūciju vadītāju, gan struktūrvienību vadītāju vietnieku amatu vietas. Piemēram, visu ministriju valsts sekretāriem ir vietnieki un to vidējais skaits ir trīs; dažās ministrijās valsts sekretāram ir četri vietnieki (Finanšu, Satiksmes, Veselības, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijās), savukārt Izglītības un zinātnes ministrijā valsts sekretāram ir seši vietnieki.

Savukārt ministru birojos ir no viena līdz trim padomniekiem (izņemot divas ministrijas).

Jāuzsver, ka citu valstu augstākajās revīzijas iestādēs pārsvarā ir paredzēti vadītāju vietnieku amati. Līdz trim vietniekiem (vai viceprezidentiem) valstu kontrolieriem ir Zviedrijā, Lietuvā, Čehijā, Luksemburgā, Nīderlandē, Polijā, Portugālē, Ungārijā, Vācijā, Šveicē, Slovākijā, Slovēnijā, Kiprā, Horvātijā, Maltā, Bulgārijā, Rumānijā.

Lai veicinātu Valsts kontroles funkciju atbilstošu veikšanu situācijā, kad iestādes vadītājam nav vietnieku, Latvijas Republikas Valsts kontrolē, līdzīgi kā Igaunijas Augstākajā revīzijas iestādē, ir izveidotas trīs padomnieku vietas. Padomnieku amata vietas ir valsts kontroliera birojā. Atbilstoši Valsts kontroles iekšējiem normatīvajiem aktiem Valsts kontroliera birojs sniedz atbalstu valsts kontrolierim Valsts kontroles stratēģiskās attīstības un starptautiskās sadarbības jomā, komunikācijas ar sabiedrību īstenošanā, kā arī ikdienas darba nodrošināšanā. Valsts kontroles iekšējie normatīvie akti neparedz ārštata padomnieku piesaisti.

[5.2] 2010. – 2015. gadu periodā Valsts kontroliera birojā ir strādājuši šādi padomnieki.

[5.2.1] 2010. gads: *Rolands Tjarve* (padomnieks komunikācijas jautājumos, mēnešalga - Ls 975 pirms nodokļu nomaksas, amata apraksts 1. pielikumā).

[5.2.2] 2011.-2012.gados valsts kontroliera birojā nav padomnieku.

[5.2.3] 03.06.2013-14.03.2014: *Dace Nulle* (padomniece, mēnešalga – Ls 1300 Ls (2013. gads), 2135 euro (2014. gads) pirms nodokļu nomaksas, amata apraksts 2. pielikumā).

Padomnieka nepieciešamību noteica 2013.gadam izvirzītie Valsts kontroles darbības virzieni, tajā skaitā – Valsts kontroles stratēģijas izstrāde 2014.-2017. gadu periodam un tās īstenošanas uzsākšana, Valsts kontroles pašnovērtējuma veikšana atbilstoši INTOSAI IDI PMF standartam „Augstāko revīzijas iestāžu darba izpildes novērtējuma vadlīnijas”). Darba aprakstā noteikto pienākumu sarežģītība ir salīdzināma ar prasībām valsts kontroliera vietnieka amatam.

[5.2.4] 24.03.2015.-pašlaik: *Marita Salgrāve* (padomniece stratēģiskajos jautājumos, mēnešalga –2900 euro pirms nodokļu nomaksas, amata apraksts 3. pielikumā).

Padomnieka pieņemšanas mērķis – stratēģiskās vadības pēctecības nodrošināšana un Valsts kontroles 2014.-2017. gadu stratēģijā noteikto mērķu izpildes uzraudzība un kontrole, tajā skaitā – neatkarīga Valsts kontroles izvērtējuma (skat. ESF projekta aprakstu iepriekš) vadība, starptautisko ISSAI standartu piemērošanas publiskā sektora revīzijās nodrošināšana, revīziju kvalitātes kontroles sistēmas pilnveidošana, Valsts kontroles konsultatīvās padomes izveide un sadarbība, u.c.). Darba aprakstā noteikto pienākumu sarežģītība ir salīdzināma ar prasībām valsts kontroliera pirmā vietnieka amatam.

[5.2.5] 01.01.2014.-10.07.2015. *Rolands Tjarve* (padomnieks komunikācijas jautājumos, mēnešalga – 1710 euro pirms nodokļu nomaksas).

Padomnieka nepieciešamību noteica Valsts kontroles darbības stratēģijā 2014.-2017.gadiem noteiktais mērķis - veicināt izpratni par Valsts

kontroles ieguldījumu publiskās pārvaldības pilnveidošanā. Padomnieka pamata uzdevums – Valsts kontroles komunikācijas stratēģijas izstrāde un īstenošanas uzraudzība.

[5.2.6] 03.11.2015.-pašlaik: *Ivo Valdovskis* (padomnieks komunikācijas jautājumos, mēnešalga – 2000 *euro* pirms nodokļu nomaksas, amata apraksts 4. pielikumā).

Padomnieka pieņemšanas mērķis – komunikāciju vadības pēctecības nodrošināšana un Valsts kontroles komunikācijas stratēģijas pilnveidošana, pamatojoties uz INTOSAI un EUROSAI izvirzītajām augstāko revīzijas iestāžu komunikācijas attīstības tendencēm – maksimāla sabiedrības iesaiste, revīzijas rezultātu izklāsta vienkāršošana, jaunāko informācijas un komunikācijas tehnoloģiju izmantošana, atšķirīga komunikācija ar katru mērķauditoriju tai saprotamā valodā (sabiedrība, likumdevējs, tiesībaizsardzības institūcijas, izpildvara, nevalstiskās organizācijas, centrālie masu mediji, reģionālie masu saziņas līdzekļi, Valsts kontroles darbinieki, starptautiskās organizācijas un ārvalstu sadarbības partneri). Pienākumu sarežģītība un atbildība ir salīdzināma ar prasībām valsts kontroliera vietnieka amatam.

[5.2.7] 02.02.2015.-15.04.2016. *Edgars Pastars* (padomnieks juridiskajos jautājumos, mēnešalga - 2135 *euro* pirms nodokļu nomaksas, amata apraksts 5. pielikumā).

Padomnieka nepieciešamību noteica Valsts kontroles darbības stratēģijā 2014.-2017.gadiem noteiktais mērķis – veicināt valsts un pašvaldību amatpersonu/darbinieku personisku atbildību par revīzijās konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem, izstrādājot un virzot priekšlikumus grozījumiem tiesību aktos (Valsts kontroles likumā un Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā), pamatojoties uz vispusīgu tiesību aktu izpēti un analīzi un citu valstu pieredzi; skaidrot tiesību aktu grozījumu nepieciešamību Saeimai, sabiedrībai, nevalstiskajām organizācijām, valsts un pašvaldību institūcijām. Jāuzsver, ka minēto likumdošanas iniciatīvu izstrāde paredz ne tikai tiesību aktu grozījumu formulēšanu, bet pilnīgi jaunas pieejas / sistēmas izveidi amatpersonu atbildības veicināšanā. Pienākumu sarežģītība un atbildība ir salīdzināma ar prasībām valsts kontroliera vietnieka amatam.

Pašlaik Valsts kontrolē darbu turpina divi valsts kontrolieres padomnieki – *Marita Salgrāve* un *Ivo Valdovskis*.

[8] Atbildot uz jautājumu par Valsts kontroles izmantoto fotogrāfa pakalpojumu 2013.-2015.gadā mērķi, izmaksām un Valsts kontroles amatpersonu, kura ir pieņēmusi lēmumu par šādu pakalpojumu nepieciešamību, sniedzam šādu informāciju.

Valsts kontrole norādīto trīs gadu laikā ir izmantojusi fotogrāfa pakalpojumus četros gadījumos:

[8.1] 2013.gadā – organizējot atklātu konferenci „Latvijas Republikas Valsts kontroles loma atbildīgas un ilgtspējīgas valsts attīstībā”, kurā piedalījās valsts augstākās amatpersonas, tajā skaitā Ministru prezidents V.Dombrovskis, finanšu ministrs A.Vilks, Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas vadītāja E.Siliņa, Satversmes tiesas priekšsēdētājs G.Kūtris, Valsts kancelejas direktore E.Dreimane, ģenerālprokurors Ē.Kalnmeiers, KNAB priekšnieks J.Streļčenoks,

un eksperti. Konference tika organizēta, ņemot vērā sabiedrībā izraisījušos diskusiju par Valsts kontroles lomu un pilnvarām, un konferencē tika skaidroti sabiedrības un likumdevēja viedokļi, kā arī konferences dalībnieki tika iepazīstināti ar Valsts kontroles nākotnes redzējumu. Fotogrāfa pakalpojumu apmaksai tika izlietoti 126,08 *euro* (ieskaitot PVN), un foto materiāls izmantots arī Valsts kontroles 2013. gada publiskā gada pārskata vajadzībām.

[8.2] 2014.gadā fotogrāfa pakalpojumi 294,00 *euro* apmērā (ieskaitot PVN) tika izmantoti Valsts kontroles publiskā gada pārskata un informatīva bukleta sagatavošanai, kā arī mājas lapas vajadzībām atbilstoši Valsts kontroles komunikācijas stratēģijai. Foto materiāls ir pieejams Valsts kontroles mājaslapā internetā.

[8.3] 2015. gadā fotogrāfa pakalpojumi 350,00 *euro* apmērā (ieskaitot PVN) tika izmantoti Valsts kontroles publiskā gada pārskata sagatavošanai, kā arī mājas lapas vajadzībām atbilstoši Valsts kontroles komunikācijas stratēģijai. Foto materiāls ir pieejams Valsts kontroles mājaslapā internetā.

[8.4] 2015.gadā Valsts kontrole Latvijas Republikas prezidentūras Eiropas Savienībā ietvaros organizēja Eiropas Savienības Augstāko revīzijas iestāžu vadītāju un delegāciju ikgadējo sanākumi. Par minētā pasākuma norises fotografēšanu tika samaksāti 600 *euro* (ieskaitot PVN), foto materiāls tika izplatīts visām pasākuma dalībvalstīm. Papildus tam foto materiāls tika izmantots augstāko revīzijas iestāžu starptautisko organizāciju INTOSAI un EUROSAI oficiālajās publikācijās un mājas lapas vajadzībām. Foto materiāls ir pieejams Valsts kontroles mājaslapā.

Lēmumus par konkrēta pasākuma fotografēšanu pieņēma Valsts kontroles padome, izvērtējot katra Valsts kontroles organizētā pasākuma būtiskumu, nepieciešamību saglabāt tā uzskates vērtību un iegūtā foto materiāla iespējami plašu tālāku izmantojamību.

Jāatzīmē, ka Valsts kontroles rīcībā nav profesionāla aprīkojuma un darbinieku pieredzes, lai nodrošinātu nozīmīgu vietēja un starptautiska mēroga pasākumu kvalitatīvu foto uzņemšanu, kas ir būtisks vizuālas vēsturiskās vērtības saglabāšanā. Tā kā fotografēšana tiek veikta tikai atsevišķos pasākumos, nebūtu arī lietderīgi Valsts kontroles vajadzībām iegādāties un uzturēt atbilstošu tehnisko nodrošinājumu.

[9] Atbildot uz jautājumu par Valsts kontroles diviem, it kā vienā dienā noslēgtiem līgumiem ar „Ernst & Young Baltic”, piemēroto iepirkuma procedūru, alternatīvu pakalpojumu sniedzēju izvērtēšanu un konkrētā pakalpojuma izpildes laiku, sniedzam šādu informāciju.

Valsts kontrole 12.01.2015. ir noslēgusi vienu līgumu ar SIA „Ernst & Young Baltic” par kopējo summu 3840 *euro* bez PVN. Valsts kontroles mājaslapā kļūdas dēļ ir norādīts otrs līgums par summu 3848 *euro* bez PVN ar izpildes termiņu 12.01.2015. Šādu līgumu Valsts kontrole nav slēgusi un informācija mājaslapā ir precizēta. Noslēgtā priekšmets ir mācību programmas „IT projektu lietderības revīzijas” sagatavošana un vadīšana, līguma izpildes termiņš ir 12.02.2015.

IT projekti valsts pārvaldē tiek īstenoti unikālu procesu un pakalpojumu automatizācijai, tāpēc to vērtēšanā nevar izmantot lietderības revīzijās plaši pielietotās izmaksu salīdzināšanas metodes. Šādu projektu izvērtējums arī prasa īpašas revidentu prasmes pierādījumu iegūšanā. Informācijas sistēmu auditori vērtē informāciju tehnoloģijas kontroles, kas ļauj pārliecināties par datu apstrādes konfidencialitāti, integritāti un pieejamības nepārtrauktību jeb IT drošību.

Mācību programmas mērķis bija padziļināt un pilnveidot Valsts kontroles darbinieku, tajā skaitā informācijas sistēmu auditoru zināšanas par informāciju tehnoloģiju (IT) projektu lietderības revīziju principiem un atbilstošu metodoloģiju piemērošanu, īpašu uzmanību pievēršot IT drošības jautājumiem. Tādējādi minēto mācību pakalpojuma sniedzējam bija nepieciešama pieredze IT revīzijās, savukārt apmācību veicējam - starptautisks sertifikāts informācijas sistēmu drošības jomā. Apzinot pieejamo informāciju par šāda mācību pakalpojuma sniegšanas iespējām, tika secināts, ka auditorfirma „Ernst & Young Baltic” piedāvā šāda veida mācības un tās pārstāvjiem ir gan starptautiski sertifikāti informācijas sistēmu drošības jomā (CISSP - sertificēts Informācijas sistēmu drošības profesionālis), gan citi sertifikāti informācijas sistēmu audita, pārvaldības un drošības jomās, piemēram CISA (sistēmu sertificēts informācijas auditors), CISM (sertificēts informācijas drošības menedžeris), CGEIT (sertificēts IT pārvaldības speciālists), CEH (sertificēts ētiskais hakeris) u.c. Ņemot vērā, ka publiski pieejamā informācija un tirgus aptauja nerādīja pārliecību, ka citas auditorfirmas spēj piedāvāt šāda veida ekspertīzi, kā arī to, ka paredzamā līgumcena nesasniedza Publisko iepirkumu likumā noteikto sliekšni, līgums tika noslēgts ar „Ernst & Young Baltic”.

[10] Atbildot uz jautājumu par apmācībām Valsts kontroles darbiniekiem izlietoto finansējumu 2010.-2015. gados, mācību tēmām 2014.-2015. gados un kritērijiem apmācību tēmu, skaita un apmācāmo darbinieku skaita izvēlē, sniedzam šādu informāciju.

[10.1] Galvenais kritērijs Valsts kontroles darbinieku apmācību plānošanā ir revīziju personālam nepieciešamās specifiskās zināšanas un prasmes. Jāuzsver, ka Latvijas Republikas augstākās izglītības iestādes nepiedāvā apmācību programmas publiskā sektora revīziju veikšanā, tādējādi ierobežojot Valsts kontroles iespējas nokomplektēt atbilstošas kvalifikācijas revīzijas personālu, nepieciešamās kvalifikācijas speciālistu “nopērkot” tirgū. Tieši tāpēc liela uzmanība tiek pievērsta darbinieku tālākizglītības jautājumiem.

[10.2] Valsts kontroles stratēģija 2014.-2017.gadiem paredz darba pienākumu izpildei nepieciešamo zināšanu apguvi ne mazāk kā 20 stundas uz amatpersonu/darbinieku gadā, piedaloties mācībās profesionālo zināšanu papildināšanai.

Mācību vajadzības tiek analizētas kontekstā ar ikgadējo darbinieku darba rezultātu novērtēšanas procesu, kurš ir būtisks rīks Valsts kontroles stratēģisko mērķu sasniegšanai. Ikgadējā darbinieku darba rezultātu novērtēšanas procesā tiek vērtētas darbinieku kompetences, noteikti nepieciešamie uzlabojumi sniegumā, tajā skaitā nepieciešamās apmācības. Tās tiek fiksētas darbinieka individuālo uzdevumu un attīstības kartē. Pamatojoties uz kartē iekļauto informāciju, tiek noteikti:

- nepieciešamo apmācību veidi;
- prioritārās (piemēram, starptautiskie revīziju un starptautiskie grāmatvedības standarti) un sekundārās (piemēram, apmācības, kas vērstas uz personas īpašību izkopšanu) apmācības, vērtējot arī apmācību atbilstību Valsts kontroles stratēģijā noteiktajiem mērķiem (palielināt pārbaužu skaitu pašvaldībās, nodrošināt ātru reaģēšanu saistībā ar aktivitātēm valstī, stiprināt lietderības jautājumu izvērtēšanu revīzijās);
- prognozējamais apmācāmo skaits un apmācību veids (pašmācība, Valsts kontroles organizētās iekšējās apmācības vai ārpalpojums).

Balstoties uz minēto informācijas kopumu, tiek izstrādāts mācību plāna projekts, ko apstiprina valsts kontrolieris. Mācību plāns tiek īstenots Valsts kontroles budžeta

ietvaros. Paralēli visa apkopotā un mācību plāna projektā iekļaujamā informācija tiek vērtēta no Valsts kontroles stratēģisko mērķu sasniegšanas un lietderības viedokļa.

[10.3] Valsts kontrole ir izstrādājusi arī šādus Valsts kontroles darbinieku mācību vajadzībām atbilstošus rīkus:

- iekšējo apmācību sistēmu, kas nozīmē Valsts kontroles amatpersonu/augstākās kvalifikācijas revidentu/darbinieku gatavotu semināru vadīšanu kolēģiem;
- revīziju grupu regulāru pieredzes apmaiņu semināru organizēšanu par prioritārajiem jautājumiem (piemēram, revīziju izlases veidošana, lietderības kritēriju noteikšana u.c.);
- pašmācību, izmantojot Valsts kontroles starptautisko sadarbības partneru pieredzi (pieejama internetā), Valsts kontroles e-bibliotēkas risinājumu ar aktuālo informāciju par notiekošo nozarēs, iepriekš uzkrātās mācību, semināru, tai skaitā, ārpakalpojumu mācību prezentācijas un materiālus u.c. Valsts kontroles amatpersonas/darbinieki, kuri ir iesaistīti lekciju/semināru un pieredzes apmaiņu semināru gatavošanā papildus samaksu par to nesaņem.
- Valsts administrācijas skolas piedāvātos bezmaksas seminārus, kā arī sadarbojas ar citām valsts iestādēm (Iepirkumu uzraudzības birojs, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, Valsts kase u.c.) par šo iestāžu speciālistu lekciju organizēšanu;
- ārējo apmācību.

Saskaņā ar Valsts kontroles iekšējo normatīvo aktu prasībām, pēc apmācību veikšanas tiek veikts katra apmācību kursa kvalitātes, kā arī lietderības izvērtējums.

[10.4] Valsts budžeta dotācijas izlietojums Valsts kontroles amatpersonu/darbinieku apmācībai sadalījumā pa gadiem: 8801,76 *euro* 2010.gadā, 11 911,19 *euro* - 2011.gadā, 1891, 57 *euro* - 2012.gadā; 5253,70 *euro* - 2013.gadā; 7493 *euro* - 2014.gadā.

Ņemot vērā Valsts kontroles stratēģijā 2014.-2015. gadiem noteiktos mērķus – lietderības revīziju īpatsvara palielināšanu; jaunas pieejas īstenošanu finanšu revīzijās (izvērtējot ne tikai finanšu uzskaites jautājumus, bet arī finanšu līdzekļu izlietojuma mērķtiecīgumu sabiedrībai būtisku mērķu sasniegšanā - atbilstības jautājumus); vecāko valsts revidentu īpatsvara 30% apmērā no revīzijās iesaistītā personāla nodrošināšanu (tādējādi paaugstinot revīziju ietekmi); darbinieku mainības koeficienta, ne lielāka par 15%, nodrošināšanu un personāla mainības izraisīto seku mazināšanu, ieguldot jaunu darbinieku kvalifikācijas nodrošināšanā un paaugstināšanā, 2015.gadā mācību apjoms ir ticis palielināts un apmācībai ir izlietoti 22366,17 *euro*.

[10.4] Lai atvieglotu slogu uz valsts budžeta dotācijas finansējumu, un izmantojot ESF projekta piedāvātās iespējas, 2015.gadā tika nodrošināta būtiska papildu apmācība jomās, kas nepieciešamas sarežģītu lietderības revīziju kvalitatīvai veikšanai – tika īstenoti 12 apmācību semināri par kopējo summu 46 000,00 *euro*:

- Ekonomika un statistika - izmaksu-ieguvumu analīzes metode un izmaksu-efektivitātes analīzes metode; aptauju veikšanas metodes un prakse; valsts īstenoto programmu/aktivitāšu novērtēšanā izmantotās statistiskās u.c. metodes;
- Vadība - biznesa procesu vadības koncepcija un tās izmantošanas iespējas Latvijas publiskā sektora pārvaldes kontekstā; biznesa procesu analīzes un pilnveidošanas koncepcija un tās izmantošanas iespējas Latvijas publiskā

sektora pārvaldes kontekstā; efektīva iekšējās kontroles un kvalitātes kontroles sistēma Latvijas publiskā sektora pārvaldes kontekstā;

- Uzraudzība un novērtējums - pasaulē atzītā labā prakse, kā arī Eiropas un Latvijas piemēri uzraudzības kritēriju izstrādē atbilstoši *TRIKS (SMART)* formulai un rezultatīvo rādītāju noteikšanā atbilstoši *RACER* kritērijiem;
- novērtējuma veikšana - darbības novērtējuma sistēmas un galvenie darbības rādītāji, tai skaitā datu atbilstības un ticamības pārbaude; pārvaldība pēc darbības jomām, budžeta izstrāde pēc darbības jomām un darbību izmaksu kalkulācijas metode;
- Iepirkumi - lietderības aspektu vērtēšana, pārbaudot publiskos iepirkumus;
- Komunikācija - ziņojumu un ziņojumu kopsavilkumu rakstīšanas prasmes lietderības revīzijās, informācijas medijiem sagatavošana.

[10.5] Kombinējot teorētiskās apmācības ar praktiskām zināšanu pilnveides nodarbībām, Valsts kontroles revīzijas personāls 2015. gadā būtiski ir palielinājis kompetences līmeni, nodrošinot revīziju kvalitātes turpmāku paaugstināšanos, kura ir pamanīta un novērtēta starptautiskā līmenī (skat. atsauces uz viedokļiem par Valsts kontroles revīziju ziņojumiem citās vēstules sadaļās).

Attīstot individuālās kompetences ir pilnveidota arī kopējā pieeja revīzijas rezultātu izskaidrošanai un prezentēšanai tās mērķauditorijai, par ko liecina arī jauna pieeja revīzijas ziņojumu vizualizācijā un jaunu metožu piemērošana revīziju darbā (informācijas un komunikāciju tehnoloģiju rīki, analītisku un statistisku metožu pielietošana, nozares profesionāļu un ekspertu viedokļu analīze un iekļaušana revīzijas ziņojumos, infografikas u.c.). Valsts kontrole turpina pilnveidot un attīstīt uzsāktās iniciatīvas revīzijas ziņojumu uztveramības nodrošināšanā.

[10.6] 2014.gadā un 2015. gadā Valsts kontroles amatpersonas/darbinieki ir piedalījušies zemāk uzskaitītajās apmācībās, no kurām būtiska daļa ir Valsts kontroles iekšējās apmācības, pieredzes apmaiņas semināri un valsts institūciju piedāvātie bezmaksas semināri (skat. iepriekš), tas ir – šo apmācību nodrošināšanai nav ticis iepirkts ārpalpojums. Savukārt šajā periodā īstenoto apmācību ESF projekta ietvaros saraksts ir norādīts vēstules [10.4] punktā.

Vēršam uzmanību, ka šajās apmācībās ir piedalījušās Valsts kontroles amatpersonu/darbinieku grupas (no 1 līdz ~30 darbinieki), pamatojoties uz individuālajās vērtēšanas kartēs identificētajām vajadzībām. Visi Valsts kontroles darbinieki ir piedalījušies tikai ar likumu noteiktajās obligātajās apmācībās, vai tādās apmācībās kā valsts noslēpuma aizsardzība, evakuācijas prasības, ētikas jautājumi u.c. 2014.-2015. gados apmācības tika veiktas par šādām tēmām:

- finanšu revīziju veikšana; lietderības revīziju veikšana; IT izmantošana revīziju darbā (*MS Excel praktiskā izmantošana; TeamMate programmatūra; IDEA programmatūra; apmācīts un atbildīgs IT/IS lietotājs*); valsts noslēpuma aizsardzība; jauno darbinieku ievadapmācība; seminārs par informācijas drošības un notikumu pārvaldības produktu *Qradar*; Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums un tā problēmjautājumi; grozījumi Darba likumā un to nozīme pastāvošajās darba tiesiskajās attiecībās; Publisko personu kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības jaunais regulējums; interešu konflikta novēršana un valsts amatpersonu profesionālā ētika; uzņēmuma vērtēšanas principi un metodes, to praktiskais pielietojums; iepirkuma komisijas un iepirkumu organizētāju pārstāvja loma un administratīvā atbildība publiskajos iepirkumos; kvalitātes un risku vadības mijiedarbība; politikas

plānošanas dokumentu ietekmes novērtēšana; starptautiskie finanšu pārskatu standarti; Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma normu piemērošana publiskas personas darbībā; izmaiņas nodokļu likumdošanā un to normu piemērošana praksē; valdes locekļa atbildība par kapitālsabiedrībai un trešajām personām nodarītajiem zaudējumiem; ESVIS koordinatoru apmācības; informācijas grafiku veidošana un tekstu vizualizācijas rīka *Piktochart* praktiskā izmantošana, infografiku veidošanas praktikums; aizliegto vienošanos (karteļu) pazīmes publiskajos iepirkumos / Konkurences padomes kompetence publisko personu dibinātu uzņēmumu uzraudzībā; politikas plānošana un uzraudzības sistēma; fizisko personu datu aizsardzība; funkciju audita pamatprincipi un metodoloģija; aktualitātes, sagatavojot 2014.gada un 2015. gada pārskatu; krāpšanās un korupcijas risku identificēšana; komunikācija; Valsts kontroles un zvērinātu revidentu veiktās revīzijas pašvaldībās; Latvijas prezidentūra Eiropas Savienības Padomē – Latvijas iespēja IT inovācijām; kā plānosim un veiksīm revīzijas 2016.gadā; informācijas sistēmas "ePārskati lietošana; jaunā būvniecības regulējuma piemērošana ēku un atsevišķu citu būvju būvniecības procesos; lietderības aspektu vērtēšana, pārbaudot publisko iepirkumu; dokumentu un arhīvu pārvaldības darba organizēšana uzņēmumā/iestādē; dokumentu izstrādāšana un noformēšana; ugunsdrošības un darba instruktāža, evakuācijas apmācības; darba vides risku novērtēšana; informācijas tehnoloģiju sistēmu drošība; risku vadība kvalitātes vadības sistēmā; ētikas principi, to interpretācija un uzvedības normas; angļu valoda revīzijas profesionālās terminoloģijas apguvei; publiskas runas veidošana un uzstāšanās (*diskutēšanas taktika un priekšdarbu plānošana, lēmumu pieņemšanas sociālās normas un argumentācijas loģika, argumentācija un kritiskā domāšana, kā vadīt sarežģītas sarunas, argumentācijas dažādības loģika un rīcības morālā analīze; pārlicība un viedoklis, lēmuma pieņemšanas veidi*); vadītāja loma organizācijā, deleģēšana un atgriezeniskā saite, individuālā motivācija, personīgās efektivitātes instrumenti, agrās brīdināšanas sistēmas izmantošana incidentu novēršanā; stresa identificēšana un stresa pašvadība; organizācijas kultūras veidošana; *CompTIA Security + Certification (2011 Objectives)* (mācības par datortīkla drošību, IT draudiem un ievainojamību, programmu un datu drošību, piekļuves tiesību pārvaldību, datu šifrēšanu, u.c.)), *6293 Troubleshooting and Supporting Windows 7 in the Enterprise* (mācības par operētājsistēmas Windows 7 problēmu novēršanu un uzturēšanu, *Windows 7 problēmu novēršana un uzturēšana uzņēmumā*); 20412, Windows Server 2012 papildu pakalpojumu konfigurēšanu (ar informācijas tehnoloģijām saistīts pasākums); franču valoda (programmas "Franču valoda starptautiskajās attiecībās" valsts pārvaldē nodarbinātajiem ietvaros sadarbībā ar Valsts administrācijas skolu); IT drošības risku mazināšana pirms ES prezidentūras; ES informācijas sniedzēju forums (pieredzes apmaiņas seminārs); EDPS - Elektronisko dokumentu pārvaldības sistēma; elektronisko dokumentu pārvaldības sistēma DocLogix; "*Dell Solution Event*" – IT drošības risinājumu tirgus izpēte.

Valsts kontroles darbības starptautiskā darbības izvērtējuma (*Peer Review*) ietvaros tika secināts, ka Valsts kontroles pieeja apmācību plānošanā un īstenošanā ir atbilstoša un veicina revīzijas personāla atbilstošas kvalifikācijas nodrošināšanu. Vienlaikus Valsts kontrolei tika ieteikts izveidot standarta apmācību modeli, kas visiem darbiniekiem būtu saistošs regulārai zināšanu aktualizācijai.

[11] Atbildot uz jautājumu par tiesībām pārstāvēt Valsts kontroli komunikācijā ar medijiem, sniedzam šādu informāciju.

[11.1] Atbilstoši Valsts kontroles likuma 8.panta pirmās daļas 7.punkta prasībām katrā atsevišķā gadījumā amatpersonu vai darbinieku pārstāvēt Valsts kontroli pilnvaro valsts kontrolieris.

Arī Valsts kontroles nolikumā (apstiprināts Valsts kontroles padomes 2005.gada 3.oktobra sēdē, protokols Nr. 39, 2.§) ir noteikts, ka valsts kontrolieris pilnvaro amatpersonas un darbiniekus rīkoties Valsts kontroles vārdā un pārstāvēt Valsts kontroli attiecībās ar citām valsts iestādēm, starptautiskajām institūcijām, citu valstu augstākajām revīzijas iestādēm, kā arī juridiskajām un fiziskajām personām.

Tādējādi normatīvie akti neaizliedz darbiniekiem pārstāvēt Valsts kontroli, tajā skaitā komunikācijā ar medijiem, vienlaikus - pārstāvība tiek saskaņota ar valsts kontrolieri un katrā atsevišķā gadījumā tiek izvērtēts un noteikts, kura amatpersona vai darbinieks pārstāvēs iestādi.

Ņemot vērā to, ka iepriekšminētais regulējums ir noteikts tikai vienā likuma pantā un vienā iekšējā normatīvā akta punktā, nenosūtām Jums visu normatīvo aktu, bet konkrēto normu redakciju:

Valsts kontroles likuma 8.panta pirmās daļas 7.punkts:

„(1) Valsts kontrolieris:

7) pilnvaro katrā atsevišķā gadījumā Valsts kontroles amatpersonu vai darbinieku pārstāvēt Valsts kontroli;”.

Valsts kontroles nolikuma 22.12. apakšpunkts :

„22. Valsts kontroliera kompetence ir noteikta Valsts kontroles likumā, šajā nolikumā un citos normatīvajos aktos. Valsts kontrolieris veic šādus uzdevumus:

22.12 pilnvaro amatpersonas un darbiniekus rīkoties Valsts kontroles vārdā un pārstāvēt Valsts kontroli attiecībās ar citām valsts iestādēm, starptautiskajām institūcijām, citu valstu augstākajām revīzijas iestādēm, kā arī juridiskajām un fiziskajām personām;”.

[12] Atbildot uz jautājumu par Valsts kontroles darbinieku skaitu laika periodā no 2010.-2014.gadam, informējam, ka 2010.-2013.gados Valsts kontrolē bija nemainīgas 163 amata vietas, 2014.gadā – 175 amata vietas.

Vēršam uzmanību, ka ekonomiskās krīzes laikā Valsts kontroles amata vietu skaits tika būtiski samazināts – ja 2007.gadā Valsts kontrolē bija 226 amata vietas, tad, sākot ar 2009.gadu līdz 2013.gadam tās bija 163, kas ir par 28% mazāk kā pirmskrīzes periodā.

Pamatojoties uz Valsts kontroles JPI pieteikumu, 2014.gadā Valsts kontrolei tika piešķirtas papildus 12 amata vietas šādiem mērķiem:

[12.1] revīziju skaita palielināšanai pašvaldībās. Iepriekš Valsts kontrole katru gadu varēja veikt tikai ierobežotu skaitu pašvaldību revīzijas, tomēr tajās regulāri tika atklāti būtiski pārkāpumi - rīkojoties ar mantu un finanšu līdzekļiem, pašvaldības sistemātiski neievēroja normatīvo aktu prasības, kas nepamatoti palielināja izdevumus un līdz ar to ierobežoja pieejamos līdzekļus citu pašvaldības iedzīvotājiem svarīgu jautājumu risināšanai. Palielinot pārbaužu skaitu pašvaldībās, katras pašvaldības darbība šobrīd tiek izvērtēta vismaz reizi trijos gados un

iedzīvotāji savlaicīgi un regulāri iegūst pārlicību par pašvaldības finanšu līdzekļu izlietojuma likumību un lietderību;

[12.2] lietderības pārbažu īpatsvara palielināšanai revīzijās, ņemot vērā to, ka valsts institūcijās kopumā ir uzlabojusies finanšu līdzekļu uzskaitē, tomēr aktuāli un būtiski ir jautājumi par līdzekļu likumīgu un – īpaši, lietderīgu izlietojumu. Tāpēc būtiski ir attīstīt lietderības revīziju veikšanu, lai finanšu pārskatu un likumības revīzijās sabiedrībai tiktu sniegta pārlicība ne tikai par valsts budžeta līdzekļu likumīgu izlietojumu, bet arī par efektīvu un ekonomisku iestāžu resursu pārvaldību, programmu īstenošanu un mērķu sasniegšanu;

[12.3] operatīvo revīziju veikšanai, reaģējot uz aktuāliem notikumiem valstī, lai laikus novērstu iedzīvotāju iesniegumos un sūdzībās norādītās nepilnības valsts un pašvaldību iestāžu darbībā jau procesa gaitā un sniegtu profesionālu viedokli par sabiedrībai un valdībai būtiskiem un aktuāliem jautājumiem.

Valsts kontroles cilvēkresursi joprojām nav sasnieguši pirmskrīzes līmeni, lai gan ESAO (OECD) savā vērtējumā par Latvijas tautsaimniecību⁵, kurā Valsts kontrole ir novērtēta kā godīga, caurskatāma un neatņemama lēmumu pieņemšanas procesa valsts pārvaldē sastāvdaļa, jo ik gadu sagatavo ievērojamu skaitu augstas kvalitātes finanšu un lietderības revīziju ziņojumus un ieteikumus, ir aicinājusi piešķirt Valsts kontrolei papildu resursus šī uzdevuma veikšanai. Vienlaicīgi OECD vērtējumā tika uzsvērtā nepieciešamība palielināt lietderības revīziju skaitu un atjaunot Valsts kontroles finansējumu pirmskrīzes līmenī.

⁵ Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Ekonomikas pārskats par Latviju 2015.